

ІНІЦЫЯТЫВЫ

БІЗНЕС У ГЛЫБІНЦЫ — ЁСЦЬ ПАТЭНЦЫЯЛ!

Прыкладна чвэрць падаткаў у бюджэт Віцебшчыны — ад прадпрымальніцтва. Бізнес Прыдзвінскага краю забяспечвае прыкладна палову экспарту і больш за 60 % экспартных паслуг. У прадпрымальніцкай сферы занята прыблізна 29 % ад усіх, хто працуе, — каля 140 тысяч. Гэтая статыстыка, канешне, не поўнасю характарызуе недзяржаўны сектар эканомікі. На сённяшні дзень у вобласці дзейнічае прыблізна 8,6 тысячы малых і сярэдніх бізнес-арганізацый і 21,5 тысячы індывідуальных прадпрымальнікаў.

Каб яны працавалі больш эфектыўна, з'яўляліся новыя, развіваліся, багацелі, многае робіцца на рэспубліканскім і мясцовым узроўнях улады.

Толькі заяві

Апошнім часам шмат пішуць і гавораць пра паслабленні для бізнесу. І зроблены рэальныя крокі насустрач.

Старшыня камітэта эканомікі Віцебскага аблвыканкама Анжаліка НІКІЦІНА канстатавала, што, напрыклад, значна паменшылася колькасць ветэрынарных патрабаванняў, як і санітарных. А ў цэлым па розных кірунках — у 10–13 разоў.

А паводле слоў **начальніка Віцебскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, дэпутата абласнога Савета Аляксандра КЛАБУКА**, у прыватнасці, у пытаннях пажарнай бяспекі патрабаванні знізіліся ў 12 разоў.

Начальнік інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах па Віцебскай вобласці Валерый ЛАБАЦЭВІЧ адзначыў, што дзякуючы Указу № 337, дзелавыя людзі атрымалі прэферэнцыі. Размова ідзе пра грамадзян, якія могуць аказваць розныя паслугі: цырульніцкія, касметычныя, рамонтныя і гэтак далей — без афармлення ў якасці індывідуальных прадпрымальнікаў. А толькі па заяўным прынцыпе. Дарэчы, у гэтым назіраецца актыўная станоўчая дынаміка. У прыватнасці, калі ў пачатку года такім чынам працавала

больш за 270 грамадзян, то на пачатак чэрвеня іх ужо налічвалася 850.

А ў вёсках выгадней

Між іншым, становіцца ўсё больш ахвотных працаваць рамеснікамі. За год іх колькасць павялічылася на чвэрць. У канцы мінулага года было каля 3,8 тысячы. Па прыблізных падліках, сёлета іх на 1,2 тысячы больш.

На 35 % павялічылася на Віцебшчыне колькасць грамадзян, якія аказваюць паслугі агратурызму — каля 610. Пры гэтым, у Талачынскім раёне, дзе ёсць многа чаго паказаць турыстам, прырода не горшая, чым у суседніх, чамусьці ахвотных займацца выгадным бізнесам не знайшлося. А ў Дубровенскім і Лёзненскім, паводле інфармацыі падаткавікоў, ёсць па дзве сядзібы.

Наконт прывабных умоў для вядзення бізнесу ў глыбінцы. Ва Указе № 345 гарантаваны вельмі прывабныя ўмовы для тых, хто займаецца гандлем, грамадскім харчаваннем і аказвае бытавыя паслугі. У спісе населеных пунктаў, якія выбраны і трапляюць пад дзеянне ўказа, каля 90 % ад усіх. А гэта — каля 5,7 тысячы вёсак, пасёлкаў...

У вобласці шмат будынкаў, збудаваных, якія трэба выкарыстоўваць. Эканамісты аблвыканкама падлічылі, што ва ўсёй Віцебшчыне з 521 тысячы «квадратаў» плошчаў прадпрымальнікамі арандуецца толькі 3 %.

Веды — аснова поспеху

Актуальныя пытанні наконт стану і развіцця прадпрымальніцтва на перыферыі абмяркоўваліся на чарговай сесіі абласнога Савета дэпутатаў.

Старшыня Уладзімір ЦЯРЭНЦЕЎ патрабаваў больш актыўна зацікаўліваць тых, хто хоча распачаць сваю справу. Падтрымка бізнесу ў ліку іншага можа дапамагчы спыніць адток з вёскі моладзі, у цэлым працаздольнага насельніцтва — у райцэнтры і вялікія гарады. Неабходна больш актыўна раскручываць усе нюансы і патэнцыйную выгаду, весці пастаянную інфармацыйную работу. Гэта трэба, каб як мага больш людзей ведалі пра льготы, магчымую падтрымку ў фінансаванні, перадачу маёмасці.

Будзе развівацца бізнес, у бюджэт пералічаць больш паступленняў. Апошняя дазволіць больш эфектыўна вырашаць самыя розныя сацыяльныя і іншыя пытанні. Але практыка паказвае, што, напрыклад, інвестары вырашаюць укладваць грошы туды, дзе адчуваюць большую зацікаўленасць прадстаўнікоў мясцовай улады. Чаму менавіта ў канкрэтны, а не суседні раён? Пытанне, якое застаецца адкрытым.

У пачаткоўцаў ёсць магчымасць навучыцца зарабляць і даць работу іншым. Напрыклад, беспрацоўным прапануюць паспрабаваць сябе ў новай сферы. У населеных пунктах праводзяць бясплатныя бізнес-трэнінгі пад эгідай розных фондаў і праграм.

У вобласці дзейнічаюць тры інкубатары і восем цэнтраў падтрымкі прадпрымальніцтва.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ДА ВЕДАМА

ЯК ЖЫХАРАМ РЭГІЁНАЎ СТАЦЬ ПРАДПРЫМАЛЬНІКАМІ

У малых гарадах набываюць папулярнасць семінары па навучанні асновам бізнесу

Адзін са спосабаў вырашэння праблемы занятасці ў рэгіёнах — адкрыццё ўласнай справы. Тым больш што дзякуючы Дэкрэту № 7, бізнес-клімат у краіне спрыяльны. Аднак час дылетантаў прайшоў, без ведаў разлічваць на поспех не даводзіцца. Менавіта таму ў рамках праекта «Садзейнічанне занятасці і самазанятасці насельніцтва ў малых і сярэдніх гарадах Рэспублікі Беларусь» праводзяцца навучальныя семінары.

Сёлета такія семінары прайшлі ўжо ў 15 гарадах Магілёўскай і Віцебскай абласцей. З 491 удзельніка было 57 беспрацоўных і 9 супрацоўнікаў рэгіянальных цэнтраў занятасці. Таксама цікавая статыстыка па гандарнай прыкмеце: найбольш актыўна вучацца жанчыны — іх было 309.

Слухачы семінараў абмеркавалі нюансы псіхалогіі прадпрымальніцтва і метады ацэнкі бізнес-ідэй, навучыліся складаць бізнес-планы і даведаліся, дзе атрымаць фінансаванне для пачатку сваёй справы. Асновы права і падаткаабкладання, шляхі прасоўвання тавараў і паслуг — гэтым тэмам таксама ўдзялялася шмат увагі. Акрамя таго, удзельнікі даве-

даліся аб рабоце кантактна-кааперацыйных біржаў у Мінскай, Магілёўскай і Віцебскай абласцях з мэтай пошуку партнёраў у Расіі і Казахстане. Тэматыка новых заняткаў вызначаецца ў тым ліку па выніках вывучэння анкет. Два семінары па франчайзінгу пройдуць у ліпені: 12 — у Мінску і 16 — у Віцебску. Выступаючы перад слухачамі, Вольга Лявонцьева, старшыня Асацыяцыі франчайзераў і франчайзі «Белфранчайзінг», абавязкова падзеліцца гісторыямі поспеху рэгіянальных прадпрымальнікаў. У прыватнасці, піцэрыя «Pizza Smile» ў Жодзіне стала першай установай у нашай краіне, адкрытай па

беларускай франшызе ў сферы грамадскага харчавання. Прадпрымальнік, які набыў франшызу, не меў ніякага вопыту ў грамадскім харчаванні, але праз тры месяцы пасля адкрыцця змог вывесці сваю ўстанову ў тройку лідараў сеткі па выручцы і працягвае ўтрымліваць свае пазіцыі. Піцэрыя атрымала граматы Жодзінскага выканкама як найлепшая ўстанова грамадскага харчавання горада ў 2017 годзе. Інвестыцыі прадпрымальнікаў вяртаюцца ў адпаведнасці з бізнес-планам, распрацаваным на самым старце.

Веды ў сферы прадпры-

мальніцтва зараз вельмі запатрабаваныя, і важна, каб яны былі даступныя ў рэгіёнах. Таму ў пяці пілотных гарадах Віцебскай і Магілёўскай абласцей будуць створаны бізнес-інкубатары або навучальныя цэнтры для прадпрымальнікаў. Ужо вызначаны іх адрасы: Барань, Глыбокае, Мсціслаў, Крычаў і Чавусы.

Застаецца дадаць, што праект ПРААН «Садзейнічанне занятасці і самазанятасці насельніцтва ў малых і сярэдніх гарадах Рэспублікі Беларусь» фінансуецца Расійскай Федэрацыяй. Партнёрамі праекта з'яўляюцца Дэпартамент па прадпрымальніцтве Мінэканомікі, Беларускі фонд фінансавай падтрымкі прадпрымальнікаў і Банк Развіцця Рэспублікі Беларусь.

Кіраўнік праекта Марына Каліноўская адзначае, што завочна прайсці пачатковае навучанне можа кожны ахвотны. Для гэтага трэба зайсці на старонку www.by.undp.org, у раздзеле «Наша дзейнасць» знайсці «Праекты ПРААН у Беларусі» і спампаваць дапаможнік па асновах прадпрымальніцтва «Малы бізнес з вынікамі».

Аксана ЯНОЎСКАЯ.

РЭГІЯНАЛЬНАЯ ЭКАНОМІКА

У НЯСВІЖЫ, ЯК У ТОЙ ГРЭЦЫІ, ЁСЦЬ АМАЛЬ УСЁ

Нясвіж ведаюць як турыстычны горад. Але тыя, хто цікавіцца развіццём рэгіёнаў, могуць сказаць, што аграпрамысловы комплекс раёна па-за канкурэнцый у краіне, што тут моцная прамысловасць. Адны з найлепшых у Беларусі сферы аховы здароўя, адукацыі, культуры. А сам горад на працягу апошніх гадоў павялічыўся на тысячу жыхароў. У Нясвіжы актыўна будуюцца жылё: арэнднае, па дзяржаўнаму, індывідуальнае. Моладзь ганарыцца сваім горадам і ахвотна прыязджае сюды на работу пасля заканчэння сярэдне-спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў. А гэта не толькі кадравы патэнцыял, але і надзея на тое, што ў будучыні яны, магчыма, адкрыюць сваю справу, створаць новыя рабочыя месцы для землякоў і памножаць бюджэт раёна.

— У Нясвіжы ёсць усё ці амаль усё. Тут прэстыжна і камфортна працаваць, — кажа **намеснік старшыні райвыканкама Людміла МЯДЗВЕДЗЕВА**. — Стабільна развіваецца малы і сярэдні бізнес. У раёне налічваецца 876 індывідуальных прадпрымальнікаў і 244 юрыдычныя асобы недзяржаўнай формы ўласнасці. Утрымліваецца амаль баланс паміж прыватнікамі: колькі рэгіструецца, столькі іх і закрываецца. Справа ў тым, што, паводле Указа Прэзідэнта № 337, фізічныя асобы могуць аказваць розныя паслугі без рэгістрацыі ў якасці індывідуальных прадпрымальнікаў. Таму людзі карыстаюцца такой магчымасцю. Тое ж самае датычыцца юрыдычных асоб: прадпрыемствы, што створаны, паспяхова развіваюцца. Хто не вытрымлівае канкурэнцыю, няпростыя рынкавыя ўмовы, — закрываюцца. Але для нашага невялікага раёна, дзе 39 тыс. жыхароў, такая колькасць юрыдычных асоб і прадпрымальнікаў гэта не так і мала.

Ініцыятыўныя людзі раёна займаюцца рознымі відамі дзейнасці: гандлем — трэць ад агульнай колькасці, будаўніцтвам, транспартнымі ды іншымі паслугамі — адпаведна каля 30 %. Асобныя развіваюць вытворчасць: выпускаюць шклопакеты, плітку, агароджу, мэблю, медыцынскія прэпараты, дзіцячыя харчаванне.

Нясвіж адносіцца да малых гарадоў, і тут адпаведна дзейнічаюць ільготы, якія вызначаны ва ўказах, дырэктывах, пастановах. Таму сваю справу ў населеным пункце рэгіструюць нават жыхары з вялікіх гарадоў, напрыклад Мінска.

— Цяпер вельмі актуальнае пытанне, як для Беларусі, так і для нашага рэгіёна, — прыцягненне ў гаспадарчы абарот нявыкарыстанай маёмасці. У невялікіх вёсках закрываецца частка магазінаў, дзесьці — клубы, школы, бібліятэкі. І гэтыя будынкі стаяць незапатрабаваныя. Таму ў першую чаргу прапануем іх прыватнаму бізнесу для адкрыцця вытворчасці, аказання паслуг. І людзі ў прынцыпе купляюць або бяруць у арэнду нерухомасць, — канстатуе Людміла Віктараўна. — Напрыклад, у вёсцы Быхаўшчына чалавек набыў будынак былой школы і вырашчвае вешанкі. Людзі выкупляюць памяшканні былых вясковых крамаў у райспажыўсаюза і зноў жа адкрываюць свае гандлёвыя пункты. Такія прыклады ёсць у вёсках Мацілёўшчына, Квачы, дзе пражываюць адпаведна каля 70 і 130 чалавек. Калі ў населеным пункце налічваецца менш за 200 жыхароў, адпаведна сацыяльным стандартам тут можа і не быць магазіна наогул, а пакупнікоў абслугоўвае аўтакрама. Разам з тым прыватніку выгадна ў малаколькасных вёсках арганізоўваць гандлёвыя паслугі.

(Заканчэнне на 14-й стар. «МС»)